

Utkast till reviderad plan för småbarnspedagogik utgående från grunderna för
planen för småbarnspedagogik 2018

Kapitel 1- 3

PLAN FÖR SMÅBARNSPEDAGOGIK I RASEBORG 2017

1. DEN LOKALA PLANENS BETYDELSE OCH UPPGÖRANDE AV DEN

Avsikten med den nationella styrningen av småbarnspedagogiken är att skapa likvärdiga förutsättningar för en helhetsmässig uppväxt, utveckling och lärande för de barn som deltar i småbarnspedagogiken. Den lokala planen för småbarnspedagogik görs upp i enlighet med Grunderna för planen för småbarnspedagogik som är en nationell föreskrift som utfärdats av Utbildningsstyrelsen **2016 och reviderats 2018** enligt lagen om småbarnspedagogik. Uppgörande av grunderna för planen för småbarnspedagogik styrs av lagen om småbarnspedagogik där målen och barnets rätt till småbarnspedagogik fastställs.

Småbarnspedagogiken är en del av det finländska utbildningssystemet och ett viktigt skede i barnets växande och lärande. Vårdnadshavarna bär det primära ansvaret för sina barns fostran. Småbarnspedagogiken stödjer och kompletterar hemmens fostrande uppdrag och bidrar till barnens välbefinnande. Med småbarnspedagogik avses en systematisk och målinriktad helhet som består av fostran, undervisning och vård, i vilken i synnerhet pedagogiken betonas.

Den lokala planen är en viktig del i styrsystemet. Den beskriver och styr genomförandet av såväl nationella mål som mål och uppdrag som anses viktiga på lokal nivå. Planen ger en gemensam grund och riktlinje för det vardagliga arbetet inom den småbarnspedagogiska verksamheten. Den är ett strategiskt och pedagogiskt verktyg som styr anordnarens verksamhet och det småbarnspedagogiska arbetet. Planen för småbarnspedagogik förenar övrig lokal verksamhet som ordnas för att främja barnens uppväxt, välbefinnande och lärande.

Vid uppgörande av den lokala planen för småbarnspedagogik har vikt fästs vid kontinuiteten i lärostigen för barnet från den småbarnspedagogiska verksamheten, i förskolan, i den grundläggande utbildningen och i gymnasieutbildningen. Kontinuiteten främjas särskilt i beskrivningen av värdegrunden, synen på lärandet, den pedagogiska miljön och arbetsmetoderna samt utvecklande av verksamhetskulturen.

Vid uppgörande av den lokala planen **2017** har barn, vårdnadshavare och personal inom småbarnspedagogiken medverkat. Aktörernas värderingar **framto**gs på olika sätt. Arbetet **leddes** av en styrgrupp med stöd från kommenterande arbetsgrupper. Arbetsgrupperna **bestod** av representanter från olika yrkeskategorier och enheter inom stadens småbarnspedagogik. **På basen av revidering av den nationella planen 2018, har den lokala planen reviderats. Förslag till revidering har gjorts av en arbetsgrupp inom småbarnspedagogiken för att kommenteras av personal inom småbarnspedagogik, vårdnadshavare och andra samarbetsparter.**

Planen för småbarnspedagogik är en helhet som omfattar tre nivåer. Den består av de nationella grunderna för planen för småbarnspedagogik, de lokala planerna för småbarnspedagogik och barnens planer för småbarnspedagogik.

1.1 Planen för småbarnspedagogik i Raseborg

Planen för småbarnspedagogik i Raseborg bygger på de nationella grunderna för planen för småbarnspedagogik, som kompletteras med de särdrag som finns i Raseborg. Planen för småbarnspedagogik i Raseborg preciserar, styr och stöder förverkligandet av småbarnspedagogik i stadens daghem, inom familjedagvården, **den privata dagvården och öppen småbarnspedagogik**. I planen bestäms målen och det centrala innehållet i småbarnspedagogiken, samarbetet, hur småbarnspedagogiken anordnas och förverkligas samt på vilket sätt utvärdering och utvecklingsarbete genomförs.

1.1.1. Den gruppvisa planen för småbarnspedagogik

Utgående från Raseborgs plan för småbarnspedagogik görs inför varje verksamhetsår gruppvisa planer för varje barngrupp. Målet med den gruppvisa planen är att fungera som ett dokument för att kontinuerligt planera, utvärdera och utveckla verksamheten på den egna avdelningen.

Bottnet för den gruppvisa planen är gemensam för all småbarnspedagogisk verksamhet på de **kommunala daghemmen i Raseborg**. I gruppvisa planen tas hänsyn till **varje barns** individuella planer. Hela gruppens personal deltar i uppgörande av planen men ansvaret för uppgörande av planen ligger hos lärarna inom småbarnspedagogik. Den gruppvisa planen godkänns av föreståndaren under början av verksamhetsåret. **Planen bör utvärderas och uppdateras kontinuerligt under verksamhetsåret minst tre gånger per år i oktober, i mars och i slutet av verksamhetsåret i juni**. **Planen uppdateras alltid vid behov och vid personalbyten**. **I juni utvärderas hela verksamhetsåret och utvärderingen ligger som grund för följande verksamhetsårs planering**. Daghemsföreståndaren ansvarar för att de gruppvisa planerna utvärderas.

~~Inom familjedagvården görs en skild för familjedagvården utarbetad gruppplan. I familjedagvårdens gruppplan tas hänsyn till barnens individuella planer. Planen uppgörs i början av verksamhetsåret och utvärderas under verksamhetsåret och i slutet av vårterminen. Arbetet med och utvärderingen av grupplanen leds av dagvårdsplaneraren.~~

De centrala delarna av gruppens plan sammanfattas och delges barngruppens vårdnadshavare.

1.1.2. Barnets individuella plan för småbarnspedagogik

Barnets individuella plan för småbarnspedagogik uppgörs för varje barn på ett daghem eller i familjedagvård och ska utgå från barnets behov och barnets bästa. De mål som anges i planen ska gälla den pedagogiska verksamheten. Personalen ska i samarbete med vårdnadshavarna utarbeta barnets individuella plan för småbarnspedagogik då barnet börjar på daghem eller i familjedagvård. Barnets åsikt och önskemål ska klarläggas och beaktas i planen. Personalen har ansvar för att hitta lämpliga sätt att klarlägga barnets perspektiv. De mål som beskrivs i barnens individuella planer för småbarnspedagogik ska beaktas då verksamheten i barngruppen planeras och lärmiljöerna

utvecklas. I Raseborg uppgörs barnets individuella plan för småbarnspedagogik inom två månader från att barnet inlett den småbarnspedagogiska verksamheten.

I barnets individuella plan för småbarnspedagogik anges mål och åtgärder som stödjer barnets utveckling, lärande och välbefinnande. I planen ska barnets kunnande, styrkor, intresseområden och individuella behov beskrivas. Det är viktigt att vårdnadshavarens och personalens iakttagelser och uppfattningar om barnets utveckling och lärande samt förmåga att fungera i grupp överensstämmer med det som anges i barnets plan för småbarnspedagogik. Planen ska också beakta barnets språkliga, kulturella och åskådningsmässiga bakgrund.

I barnets individuella plan för småbarnspedagogik anges barnets eventuella stöd för utveckling och lärande och hur stödet genomförs. I Raseborg används trestegsstöd inom småbarnspedagogiken, med syfte att upptäcka och tillgodose ett jämlikt stöd till barn i behov av stöd. Om barnet har en långvarig sjukdom som kräver läkemedelsbehandling på daghemmet eller i familjedagvården ingår en skild plan för läkemedelsbehandling i barnets individuella plan för småbarnspedagogik.

Barn med annat modersmål än finska och svenska får vid behov stöd för sin språkinläringen. Vid planering och utvärdering av stödet kan språk- och kulturläraren inom småbarnspedagogik konsulteras. Mål och metoder för pedagogiska verksamheten gällande barnets språkstöd antecknas i barnets individuella plan.

Processen med barnets plan för småbarnspedagogik omfattar olika skeden. I processen deltar de personer som ansvarar för barnets undervisning, fostran och vård, tillsammans med vårdnadshavaren och barnet. Sakkunniga och andra parter som stödjer barnets utveckling och lärande deltar vid behov i utarbetandet av planen. Då planen utarbetas ska pedagogisk dokumentation användas. Vid daghemmen ansvarar och uppgör en person som har behörighet som lärare inom småbarnspedagogik för att barnets individuella plan för småbarnspedagogik utarbetas och utvärderas. Läraren inom småbarnspedagogik för samtalen med vårdnadshavarna gällande uppgörande och utvärdering av barnets individuella plan.

Inom familjedagvården är det dagvårdsplaneraren som leder arbetet för uppgörande av barnets individuella plan. Vid behov konsulteras en av daghemsföreståndarna. Vilka föreståndare som konsulteras klargörs inför varje verksamhetsår.

Genomförandet av barnets individuella plan för småbarnspedagogik ska utvärderas och planen ska ses över minst en gång om året. Planen ska dock alltid granskas då barnets behov kräver det. Initiativet till att granska planen kan komma från personalen, någon annan myndighet som man samarbetat med i frågor som gäller barnet eller från barnets vårdnadshavare. Då barnets individuella plan för småbarnspedagogik utvärderas ska fokus särskilt läggas på hur verksamheten organiserats och hur pedagogiken genomförts.

Barnets plan för småbarnspedagogik är sekretessbelagd. Enligt lagen om småbarnspedagogik har de personer som ansvarar för barnets småbarnspedagogik och de personer som deltar i bedömningen av stödbehovet, stödåtgärderna eller deras genomförande trots sekretessbestämmelserna rätt att

av varandra få och att till varandra och till dem som ordnar eller tillhandahåller småbarnspedagogik lämna sådana uppgifter om barnet som är nödvändiga för att anordna och tillhandahålla småbarnspedagogik och för att bedöma stödet. Syftet med informationsöverföringen är att trygga att småbarnspedagogiken genomförs utgående från barnets bästa. Bestämmelserna om att få och lämna ut uppgifter gäller också situationer när barnet övergår från småbarnspedagogik som ordnas av en kommun eller privat serviceproducent till småbarnspedagogik som ordnas av en annan kommun eller privat serviceproducent eller då barnet övergår från småbarnspedagogiken till förskoleundervisningen eller den grundläggande utbildningen.

2. SMÅBARNSPEDAGOGIKENS UPPDRAG OCH ALLMÄNNA MÅL

Den småbarnspedagogiska verksamheten är en samhällsservice som har många uppdrag. Småbarnspedagogikens uppdrag är att i samarbete med vårdnadshavarna främja barnets helhetsmässiga uppväxt, utveckling och lärande. De småbarnspedagogiska tjänsterna ska främja jämlikhet och likabehandling mellan barnen och förebygga marginalisering. De kunskaper och färdigheter som barnen tillägnar sig i den småbarnspedagogiska verksamheten stärker deras delaktighet och aktiva deltagande i samhället. Småbarnspedagogiken stödjer också vårdnadshavarna i det fostrande arbetet och möjliggör att de kan delta i arbetslivet eller studier. Enligt lagen om småbarnspedagogik kan småbarnspedagogisk verksamhet ordnas på daghem, i familjedagvård eller som övrig småbarnspedagogik. Barnets rätt till småbarnspedagogik gäller enligt lagen den verksamhet som ges på daghem eller som familjedagvård i enskilt hem eller familjedaghem. Vårdnadshavaren beslutar om barnets deltagande i småbarnspedagogiken. Barn som deltar i förskoleundervisningen ska ha möjlighet att delta i småbarnspedagogisk verksamhet utöver förskoleundervisningen. De nationella målen för småbarnspedagogiken fastställs i lagen om småbarnspedagogik. Målen styr hur grunderna för planen för småbarnspedagogik, den lokala planen för småbarnspedagogik och barnets plan för småbarnspedagogik utarbetas, genomförs och utarbetas.

Enligt lagen om småbarnspedagogik är syftet med småbarnspedagogiken att:

- 1) hos varje barn främja en helhetsmässig uppväxt, utveckling, hälsa och ett helhetsmässigt välbefinnande i enlighet med barnets ålder och utveckling,
- 2) stödja barnets förutsättningar för inläring och främja livslångt lärande och uppfyllandet av utbildningsmässig jämlikhet,
- 3) ordna mångsidig pedagogisk verksamhet med utgångspunkt i barns lek, rörelse, konst och kulturtradition samt ge barnet möjligheter till positiva upplevelser av lärande,
- 4) säkerställa en småbarnspedagogisk miljö som är utvecklande, främjar inläring och är hälsosam och trygg,
- 5) trygga ett verksamhets sätt som respekterar barnet och så bestående förhållanden som möjligt för växelverkan mellan barnet och personalen inom småbarnspedagogiken,
- 6) erbjuda alla barn likvärdiga möjligheter till småbarnspedagogik, främja **jämställdhet mellan könen samt** ge färdigheter att förstå och respektera den allmänna kulturtraditionen samt vars och ens språkliga, kulturella, religiösa och livsåskådningsmässiga bakgrund,
- 7) identifiera barnets individuella behov av stöd och, när det uppkommit behov av stöd, organisera ett ändamålsenligt stöd inom småbarnspedagogiken, vid behov i form av mångprofessionellt samarbete,
- 8) utveckla barnets förmåga till samarbete och växelverkan, främja barnets förmåga att delta i kamratgruppen samt vägleda barnet mot ett etiskt ansvarstagande och hållbart handlings sätt, respekt för andra människor och samhällsmedlemskap,
- 9) säkerställa barnets möjligheter att få delta i och påverka sådana angelägenheter som berör barnet självt,
- 10) i samverkan med barnet och dess föräldrar eller andra vårdnadshavare främja en harmonisk utveckling hos barnet och dess holistiska välbefinnande samt stödja barnets föräldrar eller andra

Förutom lag om småbarnspedagogik styrs småbarnspedagogiken bland annat av förpliktelser som bygger på diskrimineringslagen, lagen om jämställdhet, europakonventionen, FN:s konvention om barnens rättigheter, FN:s konvention om handikappades rättigheter, FN:s deklaration om urfolkens rättigheter och FN:s globala mål för hållbar utveckling.

Alla barn ska oberoende av stödbehov, handikapp eller kulturell bakgrund ha möjlighet att delta i den småbarnspedagogiska verksamheten.

2.1. Värdegrunden

Barnets bästa kommer i första hand, barnet har rätt att må bra, få omvårdnad och skydd, barnets åsikter ska beaktas, barnet ska behandlas jämlikt och likvärdigt och barnet får inte diskrimineras.

Småbarnspedagogiken bygger på uppfattningen om **barndomens egenvärde**. Varje barn är unikt och värdefullt precis så som det är. Alla barn har rätt att bli hörda, sedda, tagna i beaktande och förstådda som individer och som medlemmar i sin grupp.

Att växa som människa. Småbarnspedagogiken bygger på respekt för livet, de mänskliga rättigheterna samt människolivets okränkbarhet och en hållbar livsstil. Personalen ska stödja barnens utveckling till humana människor som strävar efter sanning, godhet och skönhet samt rättvisa och fred. Småbarnspedagogiken värdesätter bildning. Det synliggörs i det sätt på vilket var och en ser på sig själv, på andra människor, på sin omgivning och på kunskap samt i sättet och viljan att göra rätt. Personalen ska vägleda barnen att handla i enlighet med värdegrunden och att diskutera värderingar och ideal. Ingen form av mobbning, rasism eller våld ska accepteras. **Enligt lag ska barn skyddas från mobbning, våld och trakasserier.**

Barnen har rätt att uttrycka sig, sina tankar och åsikter samt bli förstådda utgående från sina egna förutsättningar att kommunicera och uttrycka sig. Alla barn har rätt till god undervisning, omsorg och uppmuntrande respons. Barnen har rätt att leka, lära sig genom lek, glädjas över sitt lärande och bilda sig en uppfattning om sig själva, sina identiteter och världen utifrån sina egna perspektiv. Barnen har rätt till social gemenskap och att vara en del av en grupp. Barnen har rätt att få mångsidig information, hantera känslor och konflikter samt pröva på och lära sig nya saker.

Småbarnspedagogiken främjar det finländska samhällets demokratiska värderingar så som **likabehandling, jämlikhet och mångfald**. Barnen ska ges möjligheter att utveckla sina färdigheter och göra sina val oberoende av förväntningar baserade till exempel på kön, ursprung, kulturell bakgrund eller andra orsaker som gäller barnet som person. Personalen ska skapa en atmosfär som respekterar mångfald. Småbarnspedagogiken bygger på ett mångskiftande finländskt kulturarv som fortsätter att formas genom samverkan mellan barnen, deras vårdnadshavare och personalen.

En professionell, öppen och respektfull inställning till **mångfalden av familjer** och familjers olika språk, kulturer, åskådningar och religioner, traditioner samt syn på fostran skapar förutsättningar för ett bra fostringssamarbete. Barnens familjeidentitet och familjerelationer stöds så att varje barn får känna att den egna familjen är värdefull.

Småbarnspedagogiken har som uppdrag att vägleda barnen att tillägna sig **hälsosamma levnadsvanor**. Barnen ska ges möjligheter att utveckla sina emotionella färdigheter och sitt estetiska tänkande. I småbarnspedagogiken ska man följa principerna om **hållbar livsstil** och beakta dess olika dimensioner: den sociala, den kulturella, den ekonomiska och den ekologiska dimensionen. Småbarnspedagogiken ska lägga grunden för ekosocial bildning, så att människan förstår att den ekologiska hållbarheten är en förutsättning för social hållbarhet och mänskliga rättigheter.

2.1.1. Barnens och vårdnadshavarnas prioriteringar när det gäller värdegrunden för småbarnspedagogisk verksamhet

Barnens och vårdnadshavarnas värderingar i Raseborg har framtagits på olika sätt under hösten 2016. De yngre barnens (0-3 år) värderingar har framtagits via personalens observationer av barnen på daghemmen och familjedagvården under en veckas tid. De äldre barnen (3-6 år) har fått uttrycka

vad de värdesätter på daghemmen genom att spela daghems spel i mindre grupper (modifiering av Folkhälsans dagis fred spel, modifierats med tillstånd av Folkhälsan). Föräldrarnas värderingar har klargjorts via enkät. Värdegrunden i planen för småbarnspedagogik har bearbetats med personalen (daghem, familjedagvård) inom olika enheter i Raseborg under verksamhetsåret 2016-2017.

De yngre barnens 0-3 år värderingar, tolkade utgående från personalens observationer av barnens daghemsdag, framgår ur bilden nedan:

Vad de äldre barnen 3-6 år värderar inom den småbarnspedagogiska verksamheten framgår av bilden nedan

Vårdnadshavarnas åsikter om prioriteringar när det gäller värdergrunden för småbarnspedagogisk verksamhet framgår nedan:

1. En god och trygg barndom
2. Rätt att uttrycka sig, sina tankar och åsikter
3. Varje barn är unikt och värdefullt precis som det är
4. Rätt att bli hörd, sedd, tagna i beaktande som sig själva och medlem i gemenskapen
5. En livsstil som främjar hälsosamma levnadsvanor
6. Rätt att leka
7. En öppen och respektfull inställning till olika språk, kulturer, åskådningar och religioner
8. Rätt att hantera känslor och konflikter
9. Jämlikhet
10. Rätt att pröva på och lära sig nya saker
11. Rätt till omsorg
12. Emotionella färdigheter
13. Rätt till god undervisning
14. En öppen och respektfull inställning till familjer
15. Respekt för livet
16. Rätt till social gemenskap
17. Likabehandling
18. Respekt för en hållbar livsstil
19. Rätt till uppmuntrande respons
20. Strävan efter rättvisa och fred

2.2. Inlärningssyn

Inlärningssynen inom småbarnspedagogik bygger på en syn på lärande, enligt vilken barnen växer, utvecklas och lär sig genom att kommunicera med andra människor och den närmaste omgivningen. Synen på lärande utgår från uppfattningen om barnet som en aktiv aktör. Barn är nyfikna till sin natur och de vill lära sig nytt, repetera och upprepa. Lärandet är en helhetsbetonad process och sker överallt. Lärande inbegriper kunskaper, färdigheter, handlingar, känslor, sinnesförnimmelser, fysiska upplevelser och tankar. Barnen lär sig bland annat genom att iaktta och observera sin omgivning och genom att ta efter andras beteende. Barnen lär sig också genom att leka, röra på sig, utforska, utföra små olika uppgifter, uttrycka sig själv och genom skapande verksamhet.

Utgångspunkten för lärandet i småbarnspedagogiken är barnets tidigare erfarenheter, intressen och kunskaper. Det är viktigt att det som barnen ska lära sig har anknytning till barnens växande färdigheter, erfarenhetsvärld och kulturella bakgrund. Barn lär sig bäst då de mår bra och känner sig trygga. Positiva känsloupplevelser och kommunikation med andra främjar lärandet. Barngruppen och känslan av att ingå i en gemenskap är av central betydelse för barnets lärande och delaktighet.

Barnen ska få handledning och stöd i sitt lärande. En målinriktad, lagom utmanande verksamhet som intresserar barnen inspirerar dem att lära sig mer. Varje barn ska få uppleva och känna glädje över att lyckas och lära sig.

Leken är betydelsefull för lärandet hos barn i småbarnsåldern. Leken motiverar och ger barnet glädje samtidigt som den bidrar till att barnet lär sig många nya färdigheter och tillägnar sig kunskap. I småbarnspedagogiken ska lekens egenvärde, lekens pedagogiska betydelse för barnets lärande och lekens betydelse för barnets helhetsmässiga utveckling och välbefinnande uppmärksammas.

Utgångspunkten för den småbarnspedagogiska verksamheten i Raseborg är respekt för barnet och barnets delaktighet. Det är viktigt att varje barn dagligen blir bemött, hört och sett. Genom att möta varje barn respektfullt och sensitivt skapas förutsättning för personalen att lära känna varje barn, följa med barnets utveckling och ta vara på barnets initiativ. På det sättet kan personalen skapa gynnsamma förhållande för barnens lärande och möjlighet till växelverkan med vuxna och andra barn. Som arbets sätt i Raseborg används bl.a. egenvårdarskap och arbete i ändamålsenliga smågrupper.

I småbarnsgrupperna (1-3 år) arbetar vi enligt egenvårdarmodell vilket innebär att en i personalen har första hands ansvar för 4 barn. Barnets egenvårdare sköter om barnets inskolning och skapar möjlighet för barnet att knyta an till en trygg vuxen på daghemmet. När barnet har en förtroendefull relation till egenvårdaren stöder egenvårdaren barnet att knyta an till övriga vuxna och barn på daghemmet.

Smågruppsarbete är en viktig arbetsmetod och används inom all småbarnspedagogisk verksamhet i Raseborg. Smågruppsarbete innebär att barngruppen delas in i mindre grupper under dagen, oftast max. 7-8 barn i åldern 3-5 år/ grupp, 4 barn i åldern 1-3 år/ grupp. Storleken på smågrupperna kan ändå variera beroende på aktivitetens art och barnens intressen. Smågrupperna bildas flexibelt utgående från barnens behov och intressen och kan variera beroende på verksamhet. Motivering till indelning och förverkligande av smågrupperna antecknas och utvärderas kontinuerligt i gruppens plan för småbarnspedagogik.

2.3 Mångsidig kompetens

Inom småbarnspedagogiken skapas en grund för barnens mångsidiga kompetens. Med mångsidig kompetens avses en helhet som består av kunskaper, färdigheter, värderingar, attityder och vilja. Målen för mångsidig kompetens löper som en röd tråd genom grunderna för planen för småbarnspedagogik till läroplansgrunderna för förskoleundervisningen och den grundläggande utbildningen. (se även Läroplan för förskoleundervisningen i Raseborgs stad 2016)

Målen för mångsidig kompetens skrivs in i de gruppvisa planerna som utvärderas under och i slutet av verksamhetsåret.

Kompetens	småbarnspedagogik	förskola	åk 1-2
Förmåga att tänka och lära sig	Tänkandet och färdigheten att lära sig utvecklas genom kommunikation och samverkan med andra och omgivningen. Möjlighet att genom lek förundras, utforska och pröva egna idéer och lösningar. Få känna glädje i lärandet, använda fantasi och kreativitet. Ställa frågor och ifrågasätta. Bli medveten om sitt eget lärande och känna igen sina styrkor. Få tilltro till egna förmågor. Öva på ihärdighet och att tåla misslyckanden	Utveckla förmåga att tillägna sig ny kunskap och att styra sitt lärande, våga pröva för hen krävande saker, att ställa frågor och att ifrågasätta. Utveckla minnet och fantasin. Stärka tron och uppleva glädje över sitt eget kunnande. Tänkandet och färdigheten att lära sig utvecklas genom samverkan med andra	Lära sig göra iakttagelser, grunderna i att lära sig lära, uppmuntran till att ställa frågor, få handledning i att uttrycka sin åsikt.
Kulturell och kommunikativ kompetens	Träna förmågan att lyssna, identifiera och förstå olika synsätt och att reflektera över egna värderingar och attityder. Öva på att kommunicera uttrycka sig och förstå andra. Genom att bekanta sig med mångfald av språk, kulturer och åskådningar främja en positiv inställning till dessa. Öva på att lösa konflikter konstruktivt och samarbeta. Handledas till vänlighet och gott uppförande.	Träna förmågan att lyssna, känna igen och förstå olika synsätt. Träna samarbetsförmåga och kommunikation, handledas till vänlighet och gott uppförande. Få bekanta sig med närmiljön och dess kulturella mångfald	Få kunskaper om närmiljön och den kulturella och åskådningsmässiga traditionen, handledas i empati, respekt och uppskattning av andra och träna sociala färdigheter
Vardagskompetens	Stärka färdigheter i att ta hand om sig själva, bli mera självständiga, värna om sin hälsa och trygghet handledas i val som överensstämmer med en hållbar livsstil. stödas i förmåga att hantera känslor, ta hand om sina saker.	Lära sig ta ansvar för sig själv och andra för sina saker och den gemensamma miljön genom att göra val som stämmer överens med en hållbar livsstil och en positiv förhållning till framtiden.	Få handledning i vardagshygien, måltiders och motionens betydelse för hälsan, iakttta sina handlingar och deras konsekvenser, få handledning i att hantera sina känslor i olika situationer, känna till farosituationer på skolvägen och på skolgården och hur man undviker sådana situationer, lära sig respektera och följa skolans ordnings- och trivselregler och förstå att handlingar har konsekvenser.
Multilitteracitet och digitalkompetens (småbarnspedagogik)	Stödja förmågan att tolka och producera olika slag av meddelanden (skriftliga, verbala, audiovisuella, digitala). tillgång till rik textmiljö, kultur av och för barn. Handledas i att använda digitala verktyg på ett ansvarsfullt sätt observera informations – och kommunikationsteknologins roll i vardagen.	Barnet uppmuntras att undersöka använda och producera olika slags texter eller uttrycksformer (skriftliga, verbala, audiovisuella och digitala) inom grundläggande läsfärdighet, numerisk läskunnighet, bildkunskap och mediekunskap.	Läsa och skriva korta texter, lära sig kombinera information i text och bild i olika läroämnen, lära sig att tolka enkla bilder och känna till vanliga symboler i närmiljön.

Digital kompetens	se rutan ovan.	Bekanta sig med olika IKT-verktyg, tjänster och spel som stöder barnets kommunikationsfärdighet, färdighet att lära sig läs- och skrivfärdigheter	(Se kunskapsmålen för elevens lärande i utbildningens läroplan för IKT)
förmåga att delta och påverka	Stödja barnens växande förmåga att delta och påverka, uppmuntra till egna initiativ. Barnen ska vara delaktiga planera, genomföra och utvärdera verksamhet. Utveckla förståelsen av gemensamma regler, överenskommelser och tillit.	Få vara delaktig i planeringen, genomförandet och utvärderingen av verksamheten. Lära sig att uppfatta betydelsen av gemensamma regler, överenskommelser och förtroende. Grunden för en demokratisk och hållbar framtid läggs.	Genom elevdelaktighet få insikter i grundläggande demokratiska principer, genom praktisk verksamhet lära sig att uppskatta naturen och allt levande, samt lära sig enkla handlingar i vardagen i enlighet med principen om hållbar utveckling

2.4. Verksamhetsformer och samarbete i Raseborg

I Raseborg har alla barn subjektiv rätt till småbarnspedagogik. Vid beviljande av dagvårdsplats placeras barnet i första hand enligt vårdnadshavarnas önskemål

I Raseborg ordnas småbarnspedagogisk verksamhet på daghem och som familjedagvård på svenska eller finska. Familjedagvården ordnas i familjedagvårdarens hem och som gruppfamiljedagvård. Därutöver ordnas språkbadsgrupper på finska och svenska i en del av stadens daghem. Inom småbarnspedagogiken i Raseborg finns 5 ambulera speciallärare inom småbarnspedagogik och en konsulterande språk- och kulturlärare inom småbarnspedagogik.

I Raseborg håller daghemmen öppet mellan kl. 6:30 och 17:15, öppethållningstiderna kan i någon mån justeras beroende på det lokala behovet. Daghemmen Labyrinten och Mäntykoto har förlängd öppethållning vid på förhand meddelat behov från kl.5:15 till 22:15. Utöver detta erbjuds skiftesvård också på nätter och veckoslut vid Rasebo daghem.

Subjektiva rätten till dagvård gäller inte förlängd öppethållning eller skiftesvård, beviljandet baserar sig på vårdnadshavarnas arbets- eller studietider utöver vardagar kl. 6:30 – 17:15. Vårdtiden inom skiftesvården kan fördelas över hela dygnet och under hela veckan. Skiftesvården och förlängd öppethållningstid styrs av lagen om småbarnspedagogik. Målen för planen för småbarnspedagogik gäller även inom den förlängda öppethållningen och skiftesvården. Detta kräver flexibel planering av verksamheten för barnet i syfte att stöda barnets individuella välmående, utveckling och lärande och samtidigt tillgodose familjens behov. Vilket kräver särskilt kunnande och flexibilitet av personalen på daghem med skiftesvård och förlängs öppethållningstid samt ett gott samarbete mellan alla som ansvarar för barnets småbarnspedagogik. Inom skiftesvården sätts särskild vikt vid samarbetet med vårdnadshavarna.

De olika verksamhetsformerna följer den nationella och lokala planen för småbarnspedagogik där fostran, undervisning och vård bildar en enhetlig helhet som främjar barnets växande, utveckling och lärande. De tre dimensionerna betonas på olika sätt beroende på barnets ålder och de olika verksamhetsformerna av småbarnspedagogik.

Småbarnspedagogik på daghem är den vanligaste formen av småbarnspedagogik, på daghemmen sker verksamheten i grupper, som i de flesta av Raseborgs daghem bildas utgående från barnens ålder eller stödbehov. Barngrupper 0-3 år har maximalt 12 barn, barngrupper 3-6 år har maximalt 24 barn. Av personalen i vård- och fostringsuppgifter på ett daghem ska per 1.1.2030 minst två tredjedelar ha behörighet som lärare eller socionom inom småbarnspedagogik och av dem ska minst hälften ha behörighet som lärare inom småbarnspedagogik. De övriga i personalen ska minst ha behörighet som barnskötare inom småbarnspedagogik. ~~I Raseborg har man beslutat att antalet lärare inom småbarnspedagogik på sikt ökas till två lärare inom småbarnspedagogik per barngrupp.~~

Lärare inom småbarnspedagogik har det pedagogiska ansvaret och ett övergripande ansvar för att tillsammans med övrig personal planera, genomföra och utvärdera verksamheten i enlighet med målen i denna plan. En kunnig personal är en resurs för en kvalitativ småbarnspedagogik där allas kompetens, ansvarsområden, uppgifter och yrkesroller ska tas tillvara på ett ändamålsenligt sätt.

Familjedagvård i hem är småbarnspedagogisk verksamhet som genomförs i en grupp med maximalt fyra barn. Inom familjedagvården i hem deltar främst yngre barn 0-4 år och betoningen ligger på vård men där även fostran och undervisning ingår i den vardagliga verksamheten. Familjedagvårdarna som arbetar i ett hem ansvarar för verksamheten i sin grupp. I gruppfamiljedaghem består barngruppen av åtta barn med två gruppfamiljedagvårdare alternativt tolv barn med tre gruppfamiljedagvårdare. ~~Dagvårdsplaneraren stödjer och handleder vid behov familjedagvårdarna när det gäller att planera och genomföra den målinriktade verksamhet.~~

2.4.1 Samarbete daghem- familjedagvård

Samarbete mellan småbarnspedagogisk verksamhet i familjedagvården och på daghem planeras av daghemsföreståndare och familjedagvårdare. Samarbetsformerna kan se olika ut och vara mera regelbundna eller sporadiska på olika områden i Raseborg. Detta beroende på avstånden mellan familjedagvården och daghemmet. Samarbetet består av att: familjedagvårdens barn och personal kommer och leker på daghemmets gård eller inne på daghemmet, familjedagvårdens barn och personal deltar i daghemmens planerade stunder som t.ex. sång, gymnastik, skapande eller annan verksamhet, familjedagvårdens barn och personal deltar i daghemmens fester. Inför verksamhetsåret bestäms vilket daghem familjedagvårdaren samarbetar med. För varje verksamhetsår fastställs samarbetsformerna av familjedagvårdaren och daghemsföreståndaren. Daghemsföreståndaren ~~och dagvårdsplaneraren~~ är initiativtagare för samarbetet.

2.4.2. Samarbete vid övergångar

~~Då ett barn börjar i dagvård byter daghem eller dagvårdsform ordnas tillfällen för inskolning tillsammans med vårdnadshavaren. Inför inskolningen gör personalen tillsammans med vårdnadshavaren upp ett schema för hur inskolningen ska genomföras så att den motsvarar barnets~~

behov och gör starten för barnet trygg. Inskolningens längd varierar men är i regel maximalt två veckor.

Då barnet byter grupp inom daghemmet ordnas möjlighet för barnet att bekanta sig med den nya gruppen innan den egentliga förflyttningen sker. Inför byte av grupp ska barnet höras och ges möjlighet att berätta om sina önskemål, oro och synpunkter på verksamheten. Ex. via diskussion eller intervju med den egna personalen.

Barnets individuella plan följer med barnet till den nya gruppen när: ett barn på daghem flyttar från en barngrupp till en annan, från ett daghem till ett annat inom Raseborg, från småbarnspedagogiken till förskolan eller från familjedagvård till daghem eller vice versa. **Daghemsföreståndaren ansvarar för att den nya gruppen får barnets individuella plan.**

Vid byte av grupp erbjuds vårdnadshavaren möjlighet till överföringssamtal och eller ett nytt startsamtal. Vid behov kan även ett överföringssamtal mellan personalen föras, dock alltid så att vårdnadshavarna informerats om vilka saker som berörs vid samtalet eller så att vårdnadshavarna deltar.

Information som överförs om barnet ska ~~alltid~~ **endast** vara sådan som förbättrar personalens möjlighet att skapa bästa möjliga förutsättningar för barnets välbefinnande och lärande i den nya barngruppen.

2.4.3. Mångprofessionellt samarbete

~~Syftet med det mångprofessionella samarbetet är att försäkra sig om att den småbarnspedagogiska verksamheten motsvarar barnens behov. Inom den småbarnspedagogiska verksamheten i Raseborg samarbetas bl.a. med rådgivningspersonalen, familjecentret och barnskyddet. Vikten av samarbetet ökar om någon av dessa aktörer känner oro för barnets utveckling.~~

Det mångprofessionella samarbetet ska utgå från barnets bästa. Med barnrådgivningen, barnskyddet, rådgivning i uppfostrings- och familjefrågor och annan socialservice ska man komma överens om samarbetsrutinerna och principerna när ett barns ärende behandlas eller i situationer som kräver myndigheters ingripande. Mångprofessionellt samarbete ska i första hand ordnas med vårdnadshavarens samtycke. Bestämmelserna om sekretess och utbyte av uppgifter ska följas i samarbetet, se kapitel 1.1.2

Sakkunniga inom social- och hälsovården ska på begäran av anordnaren av småbarnspedagogiken delta i planeringen, genomförandet och utvärderingen av barnets stöd om bedömningen av stödbehovet kräver det.

2.4.4. Samarbete med övriga instanser

Daghemmen samarbetar med kommunens övriga enheter såsom bibliotek, kulturbyrå, museet och räddningsväsendet. Tillsammans kan olika aktiviteter ordnas för barnen. Daghemmen kan samarbeta med föreningar verksamma inom daghemmens närområden.

Daghemmen i Raseborg samarbetar med evangelisk-lutherska församlingen, församlingens barnledare besöker daghemmen regelbundet några gånger per termin. Därutöver ordnas besök till påsk- och julkyrka. Syftet med religionsfostran är att erbjuda religionsundervisning för de familjer som så önskar, åskådningsfostran däremot ges av personalen inom småbarnspedagogik och gäller alla barn. För de barn som ej deltar i religionsfostran bör erbjudas en likvärdig pedagogiskt planerad verksamhet.

För att barnen ska delta i religionsundervisningen på församlingens besök behövs skriftligt lov av vårdnadshavarna, färdig blankett för ändamålet finns på daghemmen.

Ifall daghemmet har en föräldraförening utgör den i många sammanhang en ypperlig samarbets- och kontaktlänk mellan småbarnspedagogiken och hemmet. Med syfte att befrämja alla barns välmående, samarbetet mellan vårdnadshavare och personal, och vårdnadshavare sinsemellan. Föräldraföreningen kan också ta initiativ, eller delta i planering, utvärdering och utveckling av verksamheten.

3 VERKSAMHETSKULTUREN

En verksamhetskultur är ett historiskt och kulturellt format handlingsmönster som utvecklas genom socialt samspel. För att kunna utveckla verksamhetskulturen hör till alla i arbetsgemenskapen är det viktigt och förutsätter att alla i arbetsgemenskapen förbinder sig till gemensamma mål.

Enligt lagen om småbarnspedagogik §4 ska man vid planering, anordnande och tillhandahållande av och beslutsfattande om småbarnspedagogik i första hand se till barnets bästa.

Verksamhetskulturen formas av medvetna och omedvetna, och ibland även oavsiktliga faktorer. Alla medlemmar i en gemenskap påverkar verksamhetskulturen och verksamhetskulturen påverkar i sin tur alla medlemmar, oberoende av om de är medvetna om det eller inte.

Personalens sätt att agera och kommunicera överförs som en modell till barnen, som tillägnar sig småbarnspedagogiska verksamhetens värden, attityder och vanor.

Alla arbetssätt ska stödja barnets utveckling och lärande och kunna motiveras pedagogiskt. En verksamhetskultur som stödjer målen för den småbarnspedagogiska verksamheten skapar gynnsamma förhållanden för barnens utveckling, lärande, delaktighet, trygghet välbefinnande och en hållbar livsstil.

En förutsättning för att värdegrunden och synen på lärande ska förverkligas är att alla i personalen förbinder sig till gemensamma mål och är medvetna om verksamhetskulturens inverkan. Det krävs att personalen skapar en öppen och respektfull dialog om verksamhetskulturen samt har en vilja att utveckla och utvecklas med den. Verksamhetskulturen har en avgörande betydelse för småbarnspedagogikens kvalitet.

Verksamhetskulturen påverkas i hög grad av ledarskapet. Utgångspunkten för ledarskapet inom småbarnspedagogiken är att främja varje barns välbefinnande och lärande. I det pedagogiska

ledarskapet ingår att leda, utvärdera och utveckla småbarnspedagogiken på ett målinriktat och systematiskt sätt. Ett gott ledarskap skapar en förtroendefull och öppen kommunikation där alla känner delaktighet och respekt för varandra. Ett gott pedagogiskt ledarskap skapar förutsättning för utvecklandet av verksamhetskulturen.

Den pedagogiska ledaren skapar förutsättningar för goda arbetsförhållanden och förutsättningar för personalen att utveckla och utnyttja sin yrkeskompetens. På daghem ansvarar daghemsföreståndaren för det pedagogiska ledarskapet och inom familjedagvården **och gruppfamiljedagvården** är det dagvårdsplaneraren.

3.1. Principer för utvecklandet av verksamhetskulturen

Verksamhetskulturen inom småbarnspedagogiken ska utvecklas enligt följande principer:

1. Den lärande gemenskapen
2. Gemenskap som uppmuntrar till lek och kommunikation
3. Delaktighet, likabehandling och jämställdhet
4. Kulturell mångfald och språkmedvetenhet, välbefinnande
5. Trygghet, välbefinnande och en hållbar livsstil

1. **En** lärande gemenskap är kärnan i verksamhetskulturen:

*Respektfullt och hänsynsfullt beteende

*Barnen och personalen lär sig av varandra och tillsammans

***Det ges** utrymme för olika åsikter och känslor

~~*Barn och personal uppmuntras till att dela sina tankar och pröva nya tillvägagångssätt, experimentera och försöka~~

* Det är tillåtet att misslyckas

* Egna styrkor ~~nyttjas~~ används

*Att göra tillsammans och uppleva delaktighet stärker gemenskapen

~~*Kontinuerlig utvärdering av verksamhet~~

Mål och saker att utvärdera

- Personalen skapar möjligheter för barnen att dela med sig av sina tankar, undersöka och prova på nya verksamhetsätt tillsammans med personalen och andra barn
- Verksamheten dokumenteras och utvärderas kontinuerligt

2. Gemenskap som uppmuntrar till lek och kommunikation:

* Leken får synas och höras *

Bekräftelse av lekens betydelse för barnets välbefinnande och lärande

* Utvecklande av arbetssätt och lärmiljöer som främjar lek och uppmärksammande av faktorer som begränsar lek

* Uppmuntra till att använda uppfinningsrikedom uttrycksförmåga, fantasi och kreativitet

* Ge barnen tid, rum och ro att hitta på lekar, experimentera och uppleva, Personalen deltar, skapar förutsättningar för leken och observerar leken *

Mål och saker att utvärdera:

- Tillsammans med barnen och vårdnadshavarna utvecklar personalen arbetssätt som främjar leken och lärmiljöer och känner igen faktorer som hämmar leken.
- Personalen stödjer barnen i leken och möjliggör att leken kan fortsätta genom att själva delta i leken, skapa förutsättningar för lek och genom att observera leken.

3. Delaktighet, likabehandling och jämställdhet:

* Delaktighet börjar med en respekt för barnet och barndomen och sensitivt bemötande av barnet

* All verksamhet ska främja delaktighet, likabehandling och jämställdhet

* Varje medlem i arbetsgemenskapen är viktig, alla bemöts och behandlas likvärdigt; att alla är lika värda betyder inte att alla är likadana

* Barnens, personalens och vårdnadshavarnas initiativ, åsikter och synpunkter värdesätts

* Barns förståelse för gemenskapen, rättigheter, ansvar och konsekvenser av val utvecklas

* Alla ska bli sedda och hörda på ett positivt sätt

~~* Barn och vårdnadshavare deltar i planering, genomförande och utvärdering av verksamheten~~

* Attityder gällande likabehandling och jämställdhet diskuteras i arbetsgemenskapen

* Attityder gällande språk, etnicitet, åskådning, handikapp och kön diskuteras

* Medvetenhet om att attityder syns och överförs till barnen i gester, handlingar, tillvägagångssätt, kommunikationssätt, språkbruk och handlingsmönster

* Genom positivt och uppmuntrande samspel kommunikation stöds utvecklingen av barnets identitet självkänedom och självkänsla

~~* Personalen ska lägga märke till om det förekommer ojämlikt bemötande bland barnen och ingripa på ett finkänsligt och konsekvent sätt~~

Mål och saker att utvärdera

- För barn och vårdnadshavare ordnas regelbundet tillfällen att diskutera om gruppens verksamhet, planering, verkställande och utvärdering
- Personalen känner igen ojämlikt bemötande bland barnen och ingriper finkänsligt och konsekvent
- Personalens agerande är sådant att det stöder barnens självkänedom och självkänsla på ett positivt sätt

4. Kulturell mångfald och språkmedvetenhet

*Kulturell mångfald ses som en resurs

*Rätten till det egna språket, den egna kulturen, religionen och åskådningen är grundläggande rättigheter

* Finländskt kulturarv och nationalspråk tas tillvara och värdesätts

~~*Den egna gruppens och omgivningens kulturella, språkliga och åskådningsmässiga mångfald ska tas tillvara och värdesätts~~

*Personalen förutsätts inhämta kunskaper om andra kulturer och åskådningar och ha förmåga att se saker ur olika perspektiv och sätta sig in i andra människors situation

*Förståelse för språkets centrala betydelse för barnens utveckling, lärande, kommunikation, identitetsskapande och delaktighet i samhället

~~*Medvetenhet om rollen som språkmodell, uppmärksamhet vid eget språkbruk~~

*Barnen uppmuntras att använda språket mångsidigt i varierande situationer

Mål och saker att utvärdera

- Tvåspråkigheten i Raseborg ses som en resurs, på varje dagvårdsenhet och barngrupp finns inslag av de båda inhemska språken i verksamheten.
- Den egna gruppens och omgivningens kulturella, språkliga och åskådningsmässiga mångfald uppmärksammas i verksamheten.
- Personalen är medveten om sin roll som språkmodell och fäster uppmärksamhet vid det egna språkbruket.

5. Välbefinnande, trygghet och en hållbar livsstil

- *Hälsosam, trygg och fysiskt aktiv livsstil värdesätts *
- *Rörelse utomhus och inomhus, långvarigt sittande undviks
- *Möjlighet till vila
- *Mångsidig, hälsosam och tillräcklig kost
- *Stressfri miljö
- *Tydligt planerad, flexibel dagsstruktur
- *Fysisk, psykisk och social trygghet **garanteras**
- *Mobbning ska kännas igen, förebyggas systematiskt och ingripas i (se Raseborgs mobbningsplan för småbarnspedagogik)
- *Enligt lagen om småbarnspedagogik §10 ska barnen skyddas från våld, mobbning och andra former av trakasserier. Personalen ska därför känna igen och agera systematiskt, förebyggande och ingripa vid alla former av konfliktsituationer**
- *Konfliktlösning övas
- *Förebyggande av och uppföljning av olyckor
- *Säkerhetsfostran
- *Ekologiskt, social, kulturell och ekonomisk livsstil beaktas
- *Vardagliga val och aktiviteter avspeglar ett ansvarsfullt förhållningssätt till naturen och omgivningen
- *Gemensam användning av redskap och lokaler, måttlighet, sparsamhet, reparera och återvinna saker främjas

Mål och saker att utvärdera

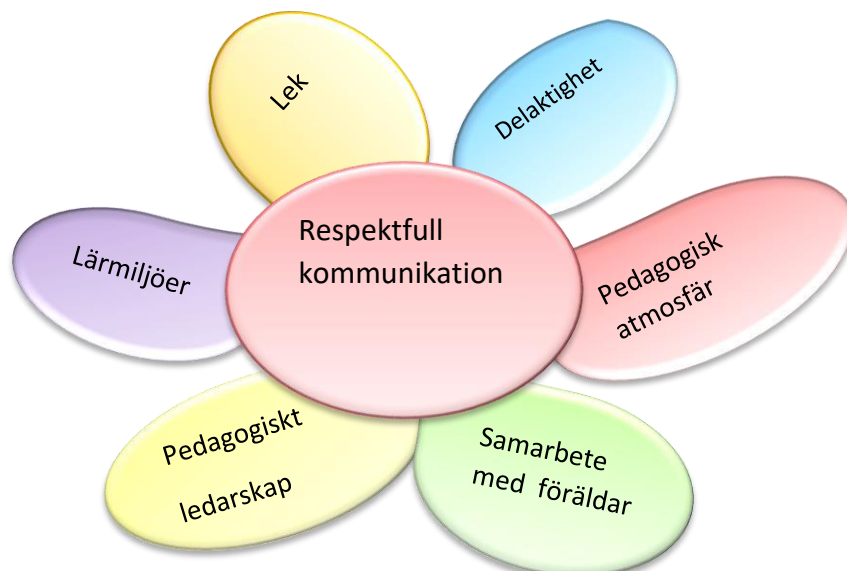
- Varje enhet gör upp en årsklocka för rörelse
- Varje enhet arbetar under verksamhetsåret enligt "Dagisfred"-konceptet
- Personalen är medveten om sin centrala roll i uppövande och stödjande av barnens sociala- och emotionella färdigheter och agerar enligt det.

3.2. En kvalitativ verksamhetskultur inom småbarnspedagogiken i Raseborg

Avgörande för utvecklandet av verksamhetskulturen är en väl fungerande och öppen kommunikation i alla led. Det främjar barnets, vårdnadshavarnas och ~~pedagogernas~~ **personalens** välbefinnande. Tillräckligt med tid och möjligheter skall reserveras för olika diskussionstillfällen för ledare, ~~pedagoger~~ **personal** och föräldrar där man ständigt utvecklar och utvärderar verksamhetskulturen inom småbarnspedagogiken.

Daghemsföreståndaren främjar en verksamhetskultur som präglas av delaktighet genom att skapa strukturer för professionella diskussioner. Föreståndaren uppmuntrar arbetsgemenskapen till att regelbundet utveckla och komma med nytänkande till enhetens och gruppens verksamhetskultur. Föreståndaren stöder utvecklingen av en lärande gemenskap där man utvecklar och delar med sig av sitt kunnande. Målsättningen är att en gemensam verksamhetsidé och målsättning syns i den dagliga verksamheten. Föreståndaren ansvarar för att de gemensamma arbetsätten görs synliga, att de observeras och utvärderas kontinuerligt. Barn och vårdnadshavare är med i utvecklande och utvärdering av verksamhetskulturen.

~~Kontinuerliga~~ Tillräckligt med tillfällen i form av personalmöten, föräldramöten, teamdiskussioner, pedagogiska träffar och fortbildning för utvecklande av verksamhetskulturen ska ordnas inom daghemmen och familjedagvården. För att utveckla verksamheten planerar och leder daghemsföreståndaren pedateam bestående av enhetens lärare för småbarnspedagogik 1-2 gånger i månaden. De gruppvisa planerna fungerar som ett av verktygen för kontinuerlig utvärdering och utveckling av verksamhetskulturen. Planen utvärderas kontinuerligt, men minst två gånger under verksamhetsåret och alltid när gruppen får ny personal. ~~Föreståndaren och dagvårdsplaneraren ansvarar för att skapa dessa tillfällen medan alla i personalen ansvarar för utvecklandet av verksamhetskulturen på enheterna.~~ Barnets bästa utgör alltid utgångspunkten för allt utvecklingsarbete.

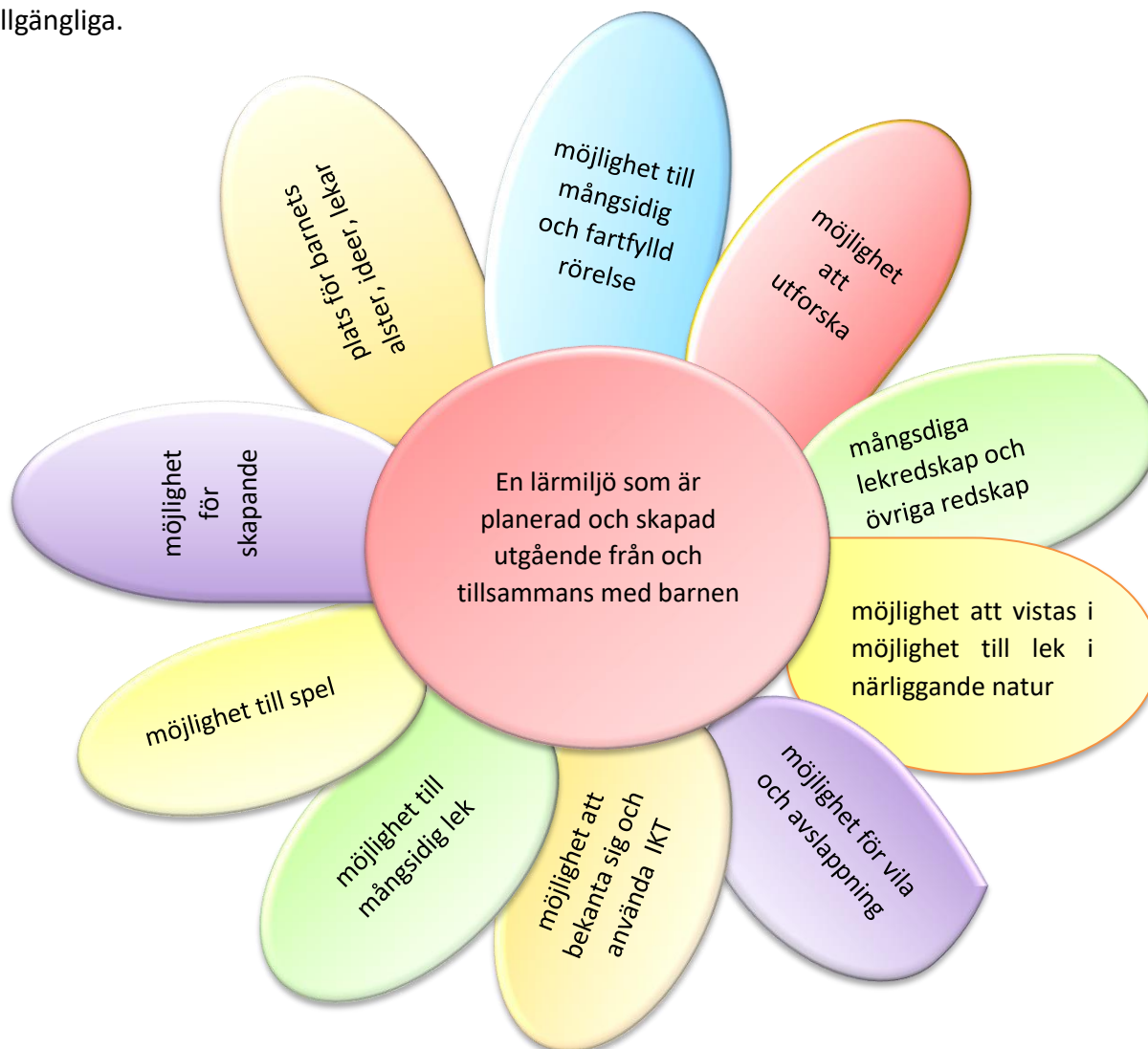

~~Föreståndaren och dagvårdsplaneraren ansvarar för att skapa förutsättningar för en förtroendefull och öppen kommunikation inom personalgruppen, där alla känner delaktighet och respekt~~

förvarandra. En god pedagogisk atmosfär kännetecknas av pedagoger **fostrare** som är förstående lyssnande, observanta och svarar på barns känslor och upplevelser. Personalens värme och responsivitet är avgörande för barns utveckling och välmående inom småbarnspedagogiken.

3.3.Mångsidiga lärmiljöer

Inom småbarnspedagogiken är syftet att säkerställa en lärmiljö som är utvecklande, som främjar lärande och som är hälsosam och trygg. Med lärmiljöer avses lokaler, platser, gemenskaper, metoder, redskap och tillbehör som stödjer barnens utveckling, lärande och kommunikation. Begreppet lärmiljö omfattar bland annat den fysiska, psykiska och sociala dimensionen. Lärmiljöerna ska utvecklas så att de mål som fastställs för småbarnspedagogiken kan uppnås och så att de stödjer barnens sunda självkänsla och utvecklingen av sociala färdigheter och förmågan att lära sig. Lärmiljöerna ska utformas och utvecklas så att de är ergonomiska, ekologiska, trivsamma och tillgängliga.

Lärmiljöerna ska planeras och utformas tillsammans med barnen. De ska stödja barnens naturliga nyfikenhet och vilja att lära sig. De ska locka barnen till fysisk aktivitet, till att leka, undersöka samt uppleva och uttrycka konst. Barnen ska ha möjlighet att utforska världen med alla sina sinnen och med hela kroppen.

Lärmiljöerna ska erbjuda barnen olika möjligheter till meningsfull sysselsättning, mångsidiga och fartfyllda fysiska aktiviteter, lekar och spel men också till vila samt lugn och ro. Barnens idéer, lekar samt deras alster och verk ska synas i lärmiljöerna. Personalen ska komma överens med vårdnadshavarna om användningen av barnens egna apparater, leksaker och redskap. Samarbete med andra aktörer och besök på exempelvis bibliotek, museer, kulturarvsplatser, teatrar och vårdnadshavarnas arbetsplatser berikar barnens lärmiljöer. Planeringen av lärmiljöer erbjuder också en naturlig möjlighet till samarbete mellan personalen och vårdnadshavarna.

3.4 Närmiljöer i Raseborg

Den småbarnspedagogiska verksamheten utgår i första hand ifrån barnets närmiljö. Raseborg är rikt på vacker och varierande natur med, hav , insjöar och skog. I Staden finns möjligheter till olika kulturupplevelser runt om i bygden, exempelvis Raseborgs slott, Fiskars och Billnäs bruk. Raseborg är ett geografiskt vidsträckt område med olika slag av lokala närmiljöer. Detta gör att lärmiljöerna inom småbarnspedagogiken varierar beroende på var i Raseborg verksamheten befinner sig. Den omgivande närmiljön ska ingå som en naturlig del i barnets vardag och lärmiljö. På vilket sätt lärmiljöerna ute och inne används för att meningsfullt stöda barnets lärande och delaktighet planeras och utvärderas i de gruppvisa planerna för småbarnspedagogik.

3.5 ~~Precisering gällande~~ Hälsosam och hållbar livsstil

Inom småbarnspedagogiken i Raseborg värnas om en förståelse för betydelsen av en hälsosam och hållbar livsstil. En viktig del är att stärka barnens förhållande till naturen, lära barn att bete sig ansvarsfullt i miljön och handleda barnen till att stegvis tillägna sig en hållbar livsstil. **Detta verkställs i vardagen genom att exempelvis sortera sopor, reparera söndriga saker, tillreda mat. För varje barngrupp uppgörs en plan för hållbar utveckling.** ~~Detta kan t.ex. göras genom att i vardagen lyfta fram och diskutera kring återvinning, processer kring tillverkning av mat och olika saker samt sopsortering. Som en naturlig del av den småbarnspedagogiska verksamhten hör utflykter till den närliggande miljön.~~

3.6 Samarbete med vårdnadshavarna i Raseborg

I Raseborg värnas om ett gott samarbete med vårdnadshavarna, för barnets och familjens bästa.

Samarbetet börjar genast då familjen beviljats en plats inom dagvård **småbarnspedagogiken**. Familjerna erbjuds möjlighet till start-samtal där kommunikation och lyhördhet för familjens önskemål och behov är det centrala. Målet med startsamtalet är att skapa ett fortsatt samarbete, som bygger på förtroende och ömsesidig respekt. **Startsamtalet förs antingen på dagvårdsplatsen eller hemma hos familjen.**

Före den egentliga dagvårdstarten ges varje barn möjlighet till inskolning för att garantera en så trygg och bra dagvårdstart som möjligt för det enskilda barnet. Under inskolningen är vårdnadshavarna närvarande på daghemmet eller familje - dagvårdsplatsen. Målet med inskolningen är att barnet successivt i egen takt, med vårdnadshavaren nära till hands, bekantar sig med dagvårdsplatsen. Då barnet inlett dagvården är den dagliga diskussionen med vårdnadshavarna ett viktigt inslag i samarbetet.

I samarbetet med vårdnadshavarna ingår diskussioner kring barnets individuella plan. Där man tillsammans diskuterar om barnets styrkor, intresseområden och barnets individuella behov. (se 1.1.3)

Inom småbarnspedagogisk verksamhet i Raseborg följs modellen för fostringssamarbete. Det innebär att pedagoger går in för att medvetet engagera vårdnadshavare att tillsammans stödja barnets fostran, utveckling och lärande. Pedagogerna är aktiva och initiativtagare i samarbetet med vårdnadshavarna. Fostringssamarbete förutsätter lyssnande, dialog, respekt och ömsesidigt förtroende.

Fostringssamarbete

- Startsamtal
- daglig växelverkan
- kontinuerlig diskussion om barnets individuella plan
- föräldramöten
- Pedanet, digital plattform
- Överföringssamtal (se 2.4.2)
- Gemensamma fester
- Ta till tals eventuell oro

Startsamtal

- förs alltid före barnet börjar dagvård
- ifyllandet av blanketten sker på basen av diskussionen med vårdnadshavare
- egen blankett för familjer med invandrarbakgrund/ tolk vid behov
- hembesök kan göras

Inskolning

- minst en vecka före dagvårdsstarten
- bekantar sig först med pedagogen och miljön
- bekantar sig sedan med de andra barnen
- mat och vila kommer i slutet av inskolningen

Barnets individuella plan

- barnets styrkor, behov och intresseområden
- ifylles inom 2 månader efter att barnet inlett dagvården
- utvärderas minst 1ggr/ år eller oftare vid behov

Personalen inom småbarnspedagogiken i Raseborg fortbildas inom fostringssamarbete.

Den dagliga kontakten med vårdnadshavarna är av stor betydelse för samarbetet. Det är viktigt att personalen lyssnar, är lyhörd, öppen och ärlig i kommunikationen med vårdnadshavarna. Och att personalen därtill är lyhörda för vårdnadshavarnas initiativ till utveckling av verksamheten. Vårdnadshavarna uppmuntras till deltagande i möten vid övergångssituationer exempelvis då barnet flyttar från familjedagvård till daghem, när barnet byter daghemsgrupp och när barnet börjar förskola och skola.

Möten för vårdnadshavare där målen för småbarnspedagogik och den egna gruppens plan presenteras ordnas ~~minst~~ oftast en gång per år på hösten. Vårdnadshavarna ska ges möjlighet att tillsammans med ~~pedagogerna~~ personalen utvärdera och delta i utvecklingen av den småbarnspedagogiska verksamheten. Samtal med vårdnadshavarna ordnas i samband med uppgörande av barnets individuella plan och vid uppföljning och utvärdering av den. Pedanet används som informationskanal mellan daghemmet och vårdnadshavarna och som ett verktyg för pedagogisk dokumentation.